

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 8 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrațiunii (strada Poplăcii nr. 15) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Lumină și egalitate.

Poporul român de sub oblăduirea ungurească mereu *egalitate* a cerut, și *egalitate* cere și azi. Dacă el ar fi tratat ca popor egal cu alte popoare și îndeosebi cu poporul, care prin forță s'a impus de conducător al patriei, ar trebui să aibă *libertate și drepturi naționale*, și atunci ar fi stăpân în mare parte pe soarta sa și și-ar pute ușura traiul și condițiile grele de viață, în care e silit azi să trăiască.

Egalitate, libertate și drepturi naționale: eată scopul luptelor și năsuințelor noastre. Nici-când poporul român și celelalte naționalități din patrie nu s'vor mulțumi cu „egalitatea”, ce ne-au hărăzit-o stăpânirile maghiare și cu care Maghiarii se laudă atât de mult. Ei înțeleg egalitatea sau starea deopotrivă cetățenească, că adevărați cetățenii din Ungaria sunt egali înaintea legii.

Această stare de egalitate s'a introdus cu ștergerea iobăgiei și stăpânirile maghiare au fost silit să o primească și să o recunoască, căci timpul și împrejurările au pretins-o. Pe noi însă numai aceasta nu ne mulțumește. Și nu ne mulțumește din cauză, că vedem, că cu toată „egalitatea” trîmbițată de Maghiari, nouă ne merge rău, rău de tot. Noi sub masca „libertății” și „egalității” maghiare suntem nedreptățiți, prigoniiți, apesați și săracii, tocmai din partea ace-

lora, cari mereu rostesc cuvântul egalitate. De aceste rele numai atunci vom scăpa, dacă vom avea egalitate ca popor și drepturi naționale.

Eată de ce trebuie să luptăm pentru ajungerea și câștigarea acestora.

Ca însă lupta noastră să fie cu sorti de isbândă și cât mai curând să ajungem la țintă, trebuie să fim în cunoștință de tot ceea-ce se petrece în jurul nostru, să cunoaștem bine armele dușmanului și să ne cunoaștem puterile noastre și drepturile la cari țintim, cu un cuvânt trebuie să ne luminăm.

De aceea trebuie să spriginim tot ceea-ce contribuie la lumina noastră. Școala ne învață la carte și ne pune temei la cunoștințe folositoare; însoțirile de tot soiul ne învață a ne uni puterile și a dobândi foloase, pe cari unul câte unul nu le putem ajunge. Eată pentru-ce datori suntem spre binele nostru, a spriginii aceste așezăminte.

Pe lângă aceste mai este un factor, care răspândește foarte multă lumină în mijlocul nostru și aceasta e presa, foile noastre naționale. Ele sunt acele, cari ne povățuesc spre bine în lupta națională și ne arată calea dreaptă și bună pe care avem să mergem. Și dacă la ori-ce popor foile au însemnătate, la noi, în starea în care ne aflăm, au un rol de tot mare, de care trebuie să ne dăm seamă.

Despre aceasta însă vom vorbi în numărul viitor. Acum închieiem zicând,

că tot spre binele nostru este a spriginii cu trup cu suflet foile noastre naționale, ca ele să-și poată împlini cu scumpătate chemarea, la care sunt menite în sinul poporului nostru. *sm.*

Moștenitorul de tron și baronul Vasilco. Cetitorii noștri știu, că vrednicul Român bucovinean, baronul Vasilco, și-a ridicat puternic vocea sa în delegațiunii în chestia națională, descoperind mișleasca politică a stăpânirilor ungurești. Ziarele ungurești au tăbărit pe vrednicul Român și l-au înjurat, căci le-a fost grozav de năcăz, că mișelia lor ajunge a fi descoperită în lumea mare.

Însă ce se vede? Înjurăturile și bărfelile lor au fost de giaba, de oare-ce adevărul este tot mai mult la lumină. Dovada cea mai bună este împrejurarea, că în curând după vorbirea din delegații, la alergările de cai ce s'au ținut la Freudenau, Arhiducele Francisc Ferdinand de Este, moștenitorul nostru de tron, a recercat pe mai marele casei Sale de vânătoare, contele Abensberg-Traun, să-i prezente pe deputatul român dl baron George Vasilco.

Alteța Sa a vorbit apoi vreme mai îndelungată cu dl baron Vasilco, ceea-ce se ține de o deosebită distincțiune și cinste.

Este învederat, serie „Patria” din Cernăuți, că Alteța Sa a căutat să deede deputatului nostru o satisfacțiune strălucită pentru mișleștile înjurături, cu care au atacat foile maghiare pe baronul Vasilco pentru aducerea în vorbă a chestiunii naționale în delegațiunii.

Eată urmarile priincioase ale vorbirii baronului Vasilco pentru cauza națională.

FOITA.

Soarele grădinar.

Poveste în versuri, de Vasile E. Moldovan.
(Urmare și fine).

II.

Tot dorea frumosul soare
De demult, ca să se nsoare,
Și să-și caute-o mireasă
Mândră, bună și aleasă,
Cum n'a fost și n'o să fie
De astăzi până 'n vecie.

Într'o mândră zi de vară
'I-a venit dor mare eară,
Deci s'a hotărît să sue
Sus la Domnul și să spue
Că de-a stelelor pustie
Și de multa burlăcie,
S'a urît de tot prea tare
Și de-ar fi cu îndurare,
Să se nsoare ca să-l lase
Cu o mândră de mireasă

Care o să și-o găsească
La vre-o curte 'mpărătească,
Ori în vr'un bordeiu sărac
Să-i fie numai pe plac.

A plecat deci cale lungă,
Cale lungă să-i ajungă,
Lăsând noapte pe pământ
'Și-a ajuns la tronul sfânt.

„Domnule ceresc părinte,
„Am venit c'o rugăminte
„Lângă tronul tău cel sfânt,
„Oh! ascultă-al meu cuvânt,
„Și mă lasă că 'mi-e dor
„Să mă duc ca să mă 'nsor,
„Căci de multa burlăcie
„Și de-a stelelor pustie
„M'am urît de tot prea tare,
„Lasă-mă, fii cu 'ndurare“.

Cam așa el se rugase,
Însă Domnul ca să-l lase
Nici-decum nu se 'nvoise
Ci-l certă, apoi îi zise:
„Mergi la locul tău, măi soare!

„Ori să las eu lumea oare
„Pustiită tot în noapte?
„Dute, pleacă, nu se poate“.
Și-a plecat atunci, plecat
Soarele cam supărat,
Și de ciudă și năcăz
Cu arșița lui a ars
Tot ce-a întâlnit în cale
Sus în munți și jos în vale.
Însă eată frate, eată,
Că 'ntr'o zi văzu de odată
Colo 'n turnul din palat
Pe fetița de 'mpărat,
Delicată ca și-o fragă
Și de loc îi căzu dragă,
Încât dacă o privea
Trēmura și ngălbinea.

Dar de-odată o perduse,
Împăratul când o duse
În palatul cel de fer.
Atunci el umblând pe cer,
De mânie și năcăz
Cu arșița lui a ars

Sași și Șvabi. Șvabii din Bănat, în special cei din *Biserica-albă*, au primit zilele trecute visita câtorva Sași din Sibiu, — vre-o 20 elevi ai preparandiei săsești, în frunte cu profesorii *Dr. Scheiner* și *Dr. Schulerus*.

Ziarul *Ungarisch Weisskirchner Volksblatt* scrie cu multă căldură despre consăngeneii din Sibiu, cari în conștiința națională stau atât de sus față de Șvabi.

Visita aceasta a fost pentru Șvabi un fel de scuturare „din somnul cel de moarte”.

Oare vor rămâne trezi? Vor relua oare și ei lucrul, spre a-și apăra și cultiva comorile naționale?

Serbările dela Praga despre cari facem amintire la „Cronică” și cari au fost date din prilejul aniversării centenar a nașterii lui Palacky s'au dezvoltat într'o mare manifestațiune a spiritului de răsă al slavismului.

Cehii s'au înfrățit cu Polonii. Rușii au accentuat unitatea tuturor Slavilor cu Slavii din monarchie și au cerut ca ideea aceasta să se propage în Ungaria.

Mateiu Dula, reprezentatul Slovacilor, a vorbit și el, aclamând coroana S-tului Venceslau și dorind realizarea aspirațiilor legate de ea.

Ziarele maghiare dau mare importanță serbărilor și sânt îngrozite de ideea cuceritoare a panslavismului.

Bud. Hirlep strigă desperată că ne înecăm în oceanul slavismului și zice că se aliază și cu *Lueger* numai se rămână *Maghiari* și *liberi*.

Dar' și *stăpânitori* peste alte popoare?...

Noue volnicii gendarmerești.

Eară și eară! Am zis, că nu trece săptămână, în care să nu ne vină știri despre volnicii, făptuite de gendarmii lui Bánffy. Pare-că acești sbiri sânt puși anume să chinuie pe popor, și îndeosebi pe Români. Numai de curând au arestat femeii române în *Câmpeni*, și au pușcat

oameni nevinovați în *Dol* și acum ne vin știri despre alte volnicii tot din *Câmpeni*.

Eată ce 'i-se scrie „*Tribunei*”:

Câmpeni, 15 Iunie.

În 12 Iunie s'a sărbătorit cununia dlui Al. A. Macaveiu, din Bucium-Șeasa, cu d-șoara Lucreția Gomboș, din Vidra-de-sus. Ambii fiind în doliu nunta s'a sărbătorit restrins numai în familie, fără alaiul obișnuit, cu toate acestea, grație „păzitorilor” ordinii publice, această sărbătoare a sgduit munții pria sgomotul ce a produs. Gendarmii era să aranjeze și aici un măcel, ca la *Dol*, și dacă nu s'a întemplat o mare nenorocire, nu e meritul lor.

Drumul pe unde au trecut mirii a fost o cale triumfală. Mai frumos însă 'i-au primit în *Câmpeni*, și aici, reședința gendarmilor, s'a făcut un mare conflict.

Pregătirile țeranilor din *Câmpeni*, spune un martor ocular, așa se vede, a scos din fire pe comandantul gendarmeriei din *Câmpeni*, de oare-ce a dat ordin, a cărui executare era să fie un măcel. Anume, doi gendarmi înarmați până în dinți ne-au eșit în cale. Fără a zice un cuvânt au sărit la caili domnului *Dr. Zosim Chirtop* cu intențiune să rupă *tricolorul de pe hamuri*. Caili înspăimântați se aventau cătră șanț, amenințând viața celor cari erau în trăsură.

În trăsură era d-na *Eug. C. Pop*, doamna *Iosif Gomboș n. Cothișel* și domnișoara *Dominica Chirtop*.

După-ce au oprit trăsura, gendarmii înfuriați au porucit vizitiului să depărteze *tricolorul național*, însă domnișoara *Chirtop* cu ton energie și hotărît a zis vizitiului să nu asculte de porunca gendarmilor, ci să țină de caili înfuriați.

Această ținută măreață a domnișoarei *Chirtop* a deabrăcat pe gendarmi de toate simțurile omenești și unul turbat răcnia, că la moment o împușcă! și ca nici una dintre dame să nu dubiteze în firma hotărîre a eroului gendarm, a ținut pușca drept în fața soției mele, gata a o descărca.

Noi bărbații numai mai târziu am ajuns la acest scandal ne mai pomenit și când dl *Dr. Zosim Chirtop* s'a apropiat de gendarmi, singur fără armă, cerând explicație, că ce se întemplă, tot acel gendarm viteaz eșit din fire, răcnia să nu se apropie, că 'l împușcă.

Eu trebuia să privesc cum un sâlbatec ține arma ținută spre dame fără scut și

la întrebarea că ce vrea, nu răspundea, ci îngrozit de prezența noastră și de frica răsunării, tremura ca varga, și-i tremura și pușca.

Numai după un răstimp a putut unul dintre gendarmi să cuvinteze, că putem trece; și noi am trecut, o trăsură după alta, având sulțele gendarmilor două palme dela pieptul nostru.

Deși dl avocat *Dr. Zosim Chirtop* a declarat, că răspunde pentru împodobirea cailor cu pantlici tricolore, gendarmii și-au ridicat puștile și sulțele spre fiecare trăsură, băgând groază în micii copilași, cari ne-au eșit în cale.

După acest act de barbarie ne-am dus mai mulți inși imediat la pretură și am denunțat cazul.

După-cum am aflat, toate acestea le pune la cale un anumit *Hamasa*, locotenentul gendarmeriei din *Câmpeni*, la a cărui poruncă, cu 10 zile mai înainte, rupeau gendarmii *tricolorul* de pe hainele țerancilor și au deținut pe doamna *Cothișel*.

Grindină și furtuni.

Săptămâna trecută au fost furtuni mari și grindini în mai multe părți locuite de Români, făcând mari pagube oamenilor în bucate și în clădiri.

Astfel Marți, în 14 l. c. s'a descărcat asupra comunelor *Săcal*, *Disnăieu*, *Măieru* și a comunelor învecinate din comitatul *Mureș-Turda* o ploaie cu ghiață grozavă, care a nimicit toate sămănăturile. Paguba se urcă la sute de mii de florini.

Mari vijoruri și grindini au fost cu deosebire Joi, în 16 l. c., cari s'au descărcat în aceeași zi peste foarte multe locuri. Astfel ni-se scrie din următoarele locuri:

Din *Tiuri* (lângă *Blaj*): O grozavă furtună a ajuns comuna *Tiuri* în 16 l. c. După o căldură mare, pe la 6 ore a venit un viscol cu tunete și fulgere și ploaie cu ghiață, în mărimea ouălor de porumb, apoi în mărimea ouălor de găină, nimicind totul pe hotar. Viscolul a fost așa de puternic, încât a luat coperișul mare al morei cu 6 petri a lui *Nicolae Rusan* și 'l-a dus de partea cealaltă a *Târnavei*.

Asemenea furtună și ghiață a bătut și la *Mihalț*, de unde ni-se scrie, că a făcut pagube de zeci de mii de fl.

Tot ce 'n cale a 'ntâlnit
Din apus în răsărit.
Dară nu mult fi fu dorul,
Căci își revăzu odorul
Într'o dalbă dimineață
Când, rătăcind prin verdeață,
Să uita cu dor la cer
Stelele pe rînd cum pier,
Și cum răsare el blând
Sus pe ceruri tremurând,
Și mai mândră, mai frumoasă,
Și mai dragă-dragăstoasă,
De atuncia dorul lui
Nu-'s în stare ca să-'l spui.
Știu atâta, că odată
Copila fiind legănată
De-o luntreță 'n lac, pe valuri
Un vîntuț venind din maluri,
Răsturnă luntrea îndată
Și cu ea pe biata fată,
În adâncul val și rece
Ca să moară, să se 'nece.
Însă eată că deodată
Soarele pornește, eată,

Ca și fulgerul în jos
Jos în lacul cufundos,
Și luând copila 'n brață
A scăpat-o cu vieață.
Însă cum apa-'l udase,
Focul ce-'l încunjurase
Tot s'a stîns, ear' el rămase
Om ca noi, ca ori-și-care,
Însă mândru, mândru tare
Cum n'a fost, nici azi nu sînt,
Oameni mândri pe pămînt.
El luă copila 'n brață
Și calcând-o pe verdeață
Așa, udă, leșinată,
O sărută 'n frunte-odată,
Și văzînd că-'și vine 'n vieață
El cercă ca să se 'nalțe,
Însă nu putea să sboare,
Căci el nu mai era soare,
Ci un om sărac de rînd,
Muritor de pe pămînt.
El cuprinse-atunci îndată
Starea lui cea desperată,

Deci și-a scos inelul lui,
Pe el chipul soarelui,
Și cu-al ei și-l-a schimbat,
După-aceea s'a băgat
La 'mpăratul grădinari,
În grădinile lui mari.

III.

Când copila s'a trezit
Și inelul 'l-a zărit,
Ea îndată își găndise
Faptul cum se împlinise,
Cum-că soarele-a venit
Și pe ea o-a mîntuit,
Deci grăbită ea s'a dus,
La 'mpăratul și 'i-a spus
Cine — cum o-a mîntuit —
Împăratu-a poruncit,
Să se cate, să se știe
Cine-a fost și cin' să fie,
Soarele făcut în om
Că 'l-a face mare domn,
'I-a da fata de soție
Și întreaga 'mpărăție.

Din *Serbova* (Bănat) ni-se scrie:

Azi în 16 l. c. pe la 4 ore a venit asupra noastră un vifor așa de turbat, încât a rupt din pământ și arborii cei mai mari. După vifor a venit grindină în mărimea ouălor de găină și ne-a nimicit grâul cel frumos de pe întreg hotarul.

În aceeași zi a fost mare furtună în *Tritul-de-jos* și în *Țicudiu*, fără a bate ghița. Dar oamenii au avut mari pagube în clădiri, cu deosebire în *Tritiu*, unde viforul a nimicit aproape întreaga comună, descoperind și ruinând case și clădiri economice. Ni-se scrie, că mare pagubă s'a făcut dlui *Gregoriu Sâmpalean*, învățător, căci nimic nu i-a rămas din clădiri; casă, șură, grajd, culină de vară, toate sunt ruină, precum și la unii proprietari, partea cea mai mare din clădiri sunt numai ruina.

Din *Armini* ni-se vestește, că acolo viforul a descoperit vre-o 44 de șuri, și aproape nici o casă nu a rămas neruinată. Chiar turnul și biserica au fost descoperite, tot asemenea și școala gr.-or., așa încât întreg satul pare ca pustiit. Apoi pomi mari, zac prin grădini smulși din rădăcină.

Asemenea uragane au fost și prin alte părți, așa în comitatul *Bihorului*, unde 5 comune, anume *M. Căeke*, *D. Căeke*, *Străkos*, *Bukorvân*, și *Topești*, au fost total ruinate, și toată roada câmpului a fost zdrobită de grindină.

Pretutindenea lipsa și miseria e mare.

DIN LUME.

Răsboiul spaniol-american.

Răsboiul se desvoltă foarte încet. Dela știrea din urmă, ce am dat, Spaniolilor a început să le meargă rău, cu deosebire în insulele *Filippine*. Răsboiul și acum se poartă tot în două locuri de frunte, foarte depărtate unele de altele: unul la *Cuba*, în oceanul Atlantic, aproape de America și altul în insulele *Filippine*, în oceanul Pacific.

În *Cuba* Spaniolii se țin binișor. Răsculații aici sunt mai slabi și Americanii n'au isbutit să debarce pe mal. Flota admiralului spaniol *Cervera* e tot închisă în golful dela *Sant-Jago*. Americanii bombardează cetățuiele de aici și fac încercări de a debarca pe uscat, dar până acum au fost respinși. În ajutorul lui *Cervera* a placat o nouă flotă spaniolă, sub comanda lui *Camora*.

În *Filippine* le merge mai rău Spaniolilor. Aici răsculații sunt tari și în toate insulele decurge luptă crâncenă între ei și Spaniolii. Răsculații sunt biruitori și stăpâni pe insule. Numai capitala *Manilla* se mai ține, dar ea e încunjurată din toate părțile: pe uscat de răsculați, pe mare de cătră vapoarele americane ale lui *Dewey*.

Să vede, că răsboiul va ține încă multă vreme.

Crisă ministerială în Franca și Italia.

În Franca a abzis ministerul *Meline* și asemenea și în Italia ministerul *Rudini*. În Franca cauza a fost, că ministerul nu mai avea majoritate. În Italia abzicerea stă în legătură cu turburările din urmă și cu măsurile, ce a voit *Rudini* să le iee pentru liniștea țerei. În curând se vor forma noua ministerii.

1848.

— Cronica anului. —

Brașov, 16 Iunie.

Azi a sosit aci Măr. Sa *Gheorghe Dimitrie Bibescu*, Domnul țerei românești, împreună cu Doamna și cu copiii Măriei Sale. Brașovenii l-au primit cu cuvenită reverență. (Gaz. de Trans.)

Cluj, 16 Iunie.

»Ellenör« scrie, că ministerul maghiar a denumit de comisar plenipotențiat pentru Transilvania pe *B. Nic. Vay*, de care vor avea să asculte toate direcțiile civile și militare. Adecă guvernul se nu mai fie? — se întreabă »Gazeta«.

Sibiu, 17 Iunie.

Episcopul român n. u. este provocat să meargă la dieta Ungariei ca toți ceilalți episcopi, căci la din contră va fi greu pedepsit. (Gaz. de Trans.)

Cluj, 18 Iunie.

Iobăgia încetează în tot Ardealul pe toată vecia începând din 6/18 Iunie 1848 — adecă din Dumineca sfintei Treimi.

Legea prin care poporul transilvan, parte mare român, însă și Unguri mulți și câteva sate săsești scapă de robia veacurilor, e compusă din 10 §§. și fu trimisă în ziua următoare spre întărire la Impăratul. (Gaz. de Trans.)

— Regele trimite Transilvaniei un re-script în care o provoacă, ca după propunerea ministerului maghiar, să-și trimită în cel mai scurt timp 73 deputați la dieta Ungariei. (Gaz. de Trans.)

Cluj, 20 Iunie.

În dieta de azi se cetește *hotărîrea* asupra petițiunii Românilor, care în multe părți se declară împlinită prin legile aduse până acum, precum sunt: ștergerea iobăgiei, a robotelor etc., ear' ce până acum nu s'a putut împlini, va fi obiectul de *desbatere al dietei comune*. Ear' ce se referă la călcarea dreptului de proprietate, are să se judece la tribunal. (Gaz. de Trans.)

București, 21 Iunie.

Dela Telega sosește știrea, că la *Prahova*, *Vâlcea*, *Islaz* și peste *Olt* revoluția s'a început; acesta era semnalul pentru capitală. Comitetul a hotărît ca la a treia oară din noaptea de 21 spre 22 Iunie să se facă obșteasca ridicare. Guvernul însă a arestat pe *C. A. Rosetti*, majorul *Voinescu* și alții. *Bibescu* voinde să arete nepăsarea lui despre partea mișcării, ese la preumblare cu trăsura deschisă, însoțit de ministrul seu *Vilara*. Trei tineri înarmați îl urmăresc și trag asupra lui, dar nu-l nimeresc, zdrobindu-i numai epoleta.

(*Pruncul Român și Ioan Ghica*: Amintiri din pribegie).

Crasna, 22 Iunie.

Parochul românesc de aci ne înștiințează despre nedreapta alegere de deputat în *Crasna*, unde cu eschiderea Românilor, cari ceruseră de deputat pe *vicarul Alexandru St. Șulufiu*, se alege *Ioan Lázár*, un Român lăpădat mai de mult....

Partida maghiară batjocori cu numiri rușinoase pe Români, cari vor se protesteze la minister pentru-că fură împedecați a-și folosi dreptul alegerii după lege. (Org. Naț.)

Ear' ca semn pentru aflat

E inelul cel luat

Dela fața de împărat.

Trecu vremea, trecu iute,

Ciasuri lungi și zile multe,

Când deodată numai eată,

Soarele dormind odată,

Sluga lui cu nctinelul

I-a furat din dejt' inelul,

Căci l-a cunoscut pe dată —

Deci ducându-se la față

I-a cerut să-i dee mâna, —

Fata cunoscând minciuna

Nu s'a învoit cu capul —

Dar' de giaba, — împăratul

Trebuia ce-a zis să țină, —

Deci trecând o săptămână

Poruncit-a să se facă

Nuntă mare împărătească,

Să s'audă vestea n țeri,

Peste țeri și peste mări,

Însă eată că la nuntă

Întră multă, lume multă,

(Unde-am fost și eu, firește)

Deodată se ivește

Soarele cel grădinar

Și grăind cu nunii mari,

Colo n nunta împărătească

Început-a să grăească:

„Înălțate împărate,

„Milostiv prea lumnate,

„Eu gândesc că fac cuminte

„De-oiu grăi două cuvinte:

„Aș avè o întrebare

„Cătră mirele cel mare,

„Că de-i el cel ce-a scăpat

„Pe copila de împărat,

„Să ne spue nouă-acuma

„Cu de-a slla, cu de-a buna,

„Unde-a fost și cum era

„Fiica când se preumbla,

„Căci e lucru cunoscut

„Cumcă nimeni n'a putut

„În grădină să se bage

„Căci la poartă era straje,

„Și să între nimenea

„Nici să ese nu putea“.

Cum vorbia și cum grăia

Cum sluga să ngălbinea,

Împăratul vèzènd ce-i

Cum i-a înșelat pe ei,

Aspră porunca a dat

De pe slugă l-au legat

De coadă la patru cai, —

Apoi nuntă cu alai

Au făcut, și-au măritat

Pe copila de împărat,

Cea frumoasă ca o floare

După fostul Sfântu soare.

Și-au făcut o nuntă mare

Pe-un fund negru de căldare,

Eu tăiam lemne cu sapa

Și cu ciurul căram apa,

Și torceam cu'n mare fus

Cât povestea ce v'am spus.

Beiuș, Iunie 1898.

Sărbarea națională de 3/15 Maiu.

(Urmare și fine).

În țeara libertății.

În Bacău.

În Bacău a fost sărbare frumoasă. La catedrală s'a ținut parastas, apoi se pornește un cortaj, alcătuit din membrii Ligei, societatea meseriașilor români și cetățenii cu familiile lor, la teatrul municipal, unde se ține o mare adunare națională presădată de dl Radu Forumbaru, vicepreședintele secțiunii Ligei din Bacău.

Ilustrul dascăl al neamului românesc, dl Nicolae Ionescu, ia cel dintâiu cuvântul și cu o voce caldă, plină de însuflețire, dl Nicolae Ionescu face istoricul revoluției din 1848 în toată Europa, arătând cât de impunătoare a fost adunarea Românilor dela Blaj din 3 Maiu.

Cuvintele venerabilului orator sânt acoperite de aplauze la fiecare minut.

Vorbesc apoi d-nii studenți din Iași: Sachelărescu, Pivniceriu și Eraclide, cari fac istoricul revoluției dela 1848, tratează chestiunea națională arătând îndeosebi starea Românilor din Transilvania.

Dl G. Iovian, profesor, laudă măreția zilei de 3 Maiu 1848, acțiunea bătrânilor și patriotismul lor inflăcărat, deplânge starea de acum a Românilor ardeleni și-și exprimă credința, că generația tinăre își va ști face datoria, ca să se ajungă mai curând idealul pentru care au luptat bătrânii.

După vorbiri se primește următoarea hotărâre:

„Cetățenii Bacăuani întruniți azi în adunare națională pentru sărbarea zilei de 3 Maiu 1848, trimite o călduroasă salutare fraților lor de peste munți, cari lucră pentru drepturile lor strămoșești, și protestează în fața lumii culte de pedecile ce se pun desvoltării culturale a neamului românesc“.

După amezai a ținut dl Daniel Clain o conferință, cu titlul: „O pagină din istoria contemporană a Românilor“, ear' seara a fost băncet, unde s'au ținut mai multe toaste frumoase. Tot în seara acelei zile a avut loc, în grădina publică iluminată cu lampe venețiene și împodobită cu steaguri, o sărbare populară cu jocuri, etc.

În alte localități.

Afară de sărbările descrise până aci, s'au ținut sărbări în toate părțile României, precum în Râmnicul-Vâlcei, în Predeal și chiar și pe sate, s. p. în Vârtescoiu, etc. Putem zice, că în România n'a fost unghi, în care să nu se facă sărbări în aducerea aminte a marei adunări de pe Câmpul libertății a Românilor ardeleni.

În Bucovina.

Am amintit, că ziua de 3/15 Maiu a fost sărbătorită și în străinătate, pe unde se află tinerime de-a noastră la școală, precum în Paris, Bruxella, Berlin etc., apoi în Austria în Viena, Graz, în Bucovina etc. Tinerimea din aceste orașe au trimis telegrame de felicitare adunării, ce era să se țină în Blaj și la mai mulți fruntași naționali. Locul nu ne iartă, că să le descriem pe toate aceste, ci vom face un scurt raport despre frumoasa sărbare, ținută în Cernăuți, capitala Bucovinei.

Frații noștri bucovineni au avut o întrunire frumoasă în Cernăuți, la hotelul „Central“. Sala a fost îndesuită de public. Președintele ales Dr. Criclevici salută adunarea, apoi s'a cântat *Deșteaptă-te Române* și s'au

ținut vorbiri însuflețitoare de cătră d-nii: Dr. V. Branisce, Bumbac, Bar. Alex. Hormuzachi ș. a. arătând toți însemnătatea zilei. Între altele baronul Hormuzachi zise, că 3/15 Maiu înseamnă pentru noi Români proclamarea libertății naționale față de apăsarea șovinismului maghiar. Vorbind apoi despre deosebita însemnătate a Ardealului pentru lupta națională, salută Ardealul și ardelenii, „cari și astăzi duc greul luptei pentru susținerea neamului nostru“.

Pe la 1 oră președintele Dr. Criclevici încheia partea oficială a sărbării, după care urmă partea socială, fiind ales ca preșident prof. Dr. Sbiera. În ziua următoare, Duminecă s'a făcut o excursiune veselă în pădurea „Horecea“, de unde s'a relator societatea seara în sunetele imnului național.

„Foaia Poporului“ — și Jidanul.

„Ecoul Moldovei“, zelosul organ antisemit din Iași, publică o scrisoare de dl Augustin Paul, din Bêrlad, care ne povestește următoarele:

Intr'o zi din săptămâna luminată a anului acestuia, Ioan Morariu a Giurchi, din Feneșul-săsesc, se afla în Brăila.

Ioan Morariu e un țeran cărturar, abonent vechiu al *Foii Poporului* din Sibiu și ca atare cunoaște bine toate păsurile și aspirațiunile neamului românesc.

Trecând pe strada regală se uită curios la firmele magaziiilor și se mira, ca pe o parte nu vedea decât nume ovrești.

— „Țeară românească“ — se zice — ved' însă că în renumita Brăilă tot comerțul e în mâna Jidanilor! Dar' eată pe partea cealaltă și câte un nume românesc: Panțu, Boantă, Rădulescu, Perlea... trei, patru, împraștiați ca făina orbului prin mulțimea de Jidani. Săracii de noi!...

Ce cânta Ioan Morariu la Brăila, îl las să spună el singur.

„Domnișorule, ploile din anul trecut ne-au prăpădit toate sămânțurile. Oamenii cumpără mălaiu (păpușoi) încă de astă-vară, ear' de an dela Paști nici cei mai găzdaci nu prea au bucate și Jidovii ne storc sufletul din oase. Mierța de mălaiu se vinde cu un zlot de argint și optzeci de crețari, cine are să dea bani gata, cine nu, cumpără și mai scump, pe contrătuș și-și bagă moșioară în datorii, din care numai Jidanul o va scoate, când o va cumpăra la licitație.

— Noi cetiam mereu în *Foia Poporului* darea de seamă despre vânzarea de bucate din Brăila și vedeam că între alte nume străine era și dl Nicolae Perlea, care vindea și cumpăra. M'am pus soție cu alți doi oameni din Feneș, fiecare cu câte o mie de zloți de argint, și am scris lui Perlea să ne trimită mălaiu. Dl Perlea ne-a răspuns, că ne trimite bucuros, dar' să-și dăm înainte câte 500 de zloți pe vagon și cât va mai fi să-și plătim pe urmă.

— Eu am luat banii și m'am dus la Cluj să-și dau la postă. Dar' eată că-mi aduce satana pe un Jidov în cale, care vrea să mă desmintă să nu trimit banii, căci am să-și perd și să rămân fără de mălaiu. Jidanul zicea, că a stat în Brăila vre-o 3—4 ani și de Perlea n'a auzit. Mi-s'a spus mai departe, că el poate să mă îndrepte la alți neguțatori de bucate și mi-a recomandat trei nume ovrești.

— Nu-î prea credeam eu pe jupânul, dar' mă gândeam și la bănișorii mei, să nu-î perd, că mult am asudat până i-am făcut. — Așa m'am hotărât să viu singur la Brăila, să ved' mințit-a *Foia Poporului*, ori mințit-a *Jidanul*? Este Perlea ori nu este?

— Și am aflat, domnișorule, că este: Dela Predeal înecoace, pe cine am întrebat, toți îl cunoșteau și toți spuneau că-i tare găzduc și tare de omenie“.

Invitare de abonament.

Peste două săptămâni, adică cu 30 Iunie v. 1898 încetează abonamentul la „Foaia Poporului“ pe jumătatea dintâiu a anului acestuia. Onorații cetitori, cari au plătit abonamentul numai pe o jumătate de an, sânt rugați a și-î reinol până la 30 Iunie c. v., ca să nu fim siliți a înceta cu trimiterea foii.

„Foaia Poporului“ va fi și în viitor, ceea-ce a fost în trecut, *luptătoare pentru câștigarea drepturilor naționale, apărătoare a drepturilor poporului român și o povătuitoare sinceră a țărânului și oamenilor dela sate în afaceri de politică națională, economie, literatură etc.* Ea va eși ca și până acum, *ilustrată și prețul va fi același și adică:*

Pentru Austro-Ungaria.
Pe un an întreg . . . 3 fl. (6 coroane)
Pe o jum. de an . . . 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România.
Pe un an întreg . . . 15 lei
Pe o jumătate de an . . . 7 lei 50 bani.

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termin, decât dela mijlocul anului (1 Iulie) pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaților de până acum le trimitem deodată cu foaia și mandate postale (*posta utalvány*), cu adresa noastră tipărită și cu numărul sub care primesc foaia, scris gata pe cupon, așa că trimițitorul nu are decât să-și scrie numele seu și cifrele la locurile convenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul la postă.

Abonenții noi sânt rugați a-și scrie numele lor și al comunei foarte curat și cetef, însemnând posta din urmă.

Deschizând deci nou abonament la „Foaia Poporului“ rugăm pe toți prietenii și spriginitorii noștri și ai causei naționale, să nu ne lipsească de prețiosul lor sprigin și să lățească foaia în cercul cunoștințelor lor. Noi ne vom strădui a le da, ca și în trecut, o foaie bună, folositoare și cu frumoase ilustrațiuni.

Administrațiunea
„Foii Poporului“.

SCRISORI.

Un învățător model.

Aflând cu adânci regrete, că din cauză de morb dl Romul Simu, învățător la școala gr.-cat. din Sibiu, este necesităț a se despărți de școală, căreia timp de aproape 24 ani i-a servit cu cel mai desinteresat devotament, am crezut că fac un bun serviciu cerând și publicând informațiuni cu privire la trecutul dînsului, care, pentru învățătorime îndeosebi ar fi păcat a se da uitării.

Exemple vrednice de urmat se găsesc nu numai pe treptele cele înalte ale societății, ci și pe cele mai de jos. Cum regina-poetă Carmen Sylva se exprimă într'un loc, adese-ori cărbunarul, simplul cărbunar, face un serviciu mai prețios mediului în care trăește, decât multe persoane înalte, care la tot pasul se abat din calea datorințelor. De aceea vă și rog, domnule Redactor, să binevoiți a publica în coloanele „Foii Poporului“ alăturata schiță biografică.

Conșcolar cu distincții bărbați: Ioan Bianu, Dr. Vasile Bianu, Dr. Augustin Frățilă, George Săcășan, George Jovian ș. a., dar' totdeauna primul între ei, — Romul Simu studiază până în clasa III. gimnazială, când în Decembrie 1870 îi moare tatăl seu, un cantor sărac și cu o mulțime de copii toți necrescuți, ear' cel mai mare bolnav pe pat ani de-arindul.

Băiatul R., fără a fi implinit încă vârsta de 14 ani, este silit să se supună grelei sarcini de a purta cantoratul în comuna sa Ciufud, lângă Blaj, cântând singur toate cântările, căci alți cântăreți nu erau — și totodată să-și

continue studiile. Dar', spre nenorocirea dînsului se mai bolnăvește și de friguri, de cari n'a scăpat timp de 1½ an, poate chiar și din cauza muncii prea grele, la care era supus în o vîrstă atât de fragedă. Cu greutate de atare natură face clasa III și sem. I. din cl. IV., când slăbit de puteri trebuie să sucombe, întrerupîndu-și studiile. Toamna face examen privat de pe sem. II. din cl. IV. și, încă nemăntuit de friguri până prin Octomvrie, intră în pedagogia din Blaj, trece cursul de 2 ani cu distincție și mai studiază cl. V. gimnasială, dar' se satură de o astfel de viață grea și necăjită și după-ace timp de aproape 4 ani a învățat, purtând totodată și cântăratul, e chemat și se duce în Ianuarie 1875 ca învățător secundar la școala grănițerească din Orlat.

Aci nefiind director — pentru-că tocmai se pregătia spre acest scop în Viena fericitul Moise Boeriu, mai târziu secretar al comitetului și director al școalelor grănițerești, — Simu conduse școala până toamna spre mulțumirea tuturor, deși abia trecuse de 18 ani. Atunci, reîntorcîndu-se Boeriu, pregătit sub directoratul renumitului pedagog Dittes, S. este transferat în interesul învățămîntului ca învățător-dirigent la școala grănițerească cu 3 învățători din Ohaba, lângă Făgăraș, unde servește 3 ani cu zel neobosit, spre mulțumirea tuturor. În toți trei anii, cât a fost în Ohaba, fu premiat din partea comitetului grănițereșc pentru sporul excelent și purtarea sa exemplară; ear' ca un fel de recompensă și avansare, în 1878 'i-se conferește postul de învățător-dirigent în Orlat, unde a servit neîntrerupt timp de 18 ani.

După-ace în 1875 a făcut examenul de calificățiune pentru școalele populare elementare, în 1878 a făcut și examenul pentru școalele populare superioare și civile, anumit din grupa științelor naturale. În 1879 se căsătorește și azi e tată a patru copii.

Cea mai nimerită caracterizare 'i-a făcut-o *Baronul Urs*, sub a cărui conducere a fost 22 ani. În circularul de datul 20 Oct. 1888 nr. 871 scrie:

„În fruntea celor dintâi stă învățătorul-dirigent dela Orlat, Romul Simu... Inteligent, diligent, practic și peste tot modest, el e în curent cu literatura școlară, el adună ca albină pentru sine și discipulii sei, cu un cuvînt, el e tipul unui învățător cum se cade“.

Ear' despre școala sa, tot în acel circular zice:

„O disciplină veselă — recunoscută, chiar de copii de necesară — a domnit în tot decursul examenului în toate clasele.

„Declamațiunile bine alese au încoronat osteneala bravilor învățători și ale învățătoresei și ținînd pas cu acestia și domnul catechet *Petru Bradu*, rezultatul examenului nu putu fi altul, decât excelent în toate clasele din toate obiectele.

„Nu ne putem despărți dela această școală fără de a mai aminti cu plăcere și satisfacțiune, că toate operatele de examen sînt bine și frumos compuse și scrise, și că toți învățătorii dela această școală în prima linie dirigentul *Romul Simu* pun un deosebit pondă a se prezenta în toate afacerile lor — chiar și în restimpul anului — în mod estetic, silind astfel pe ori-și-cine a-'i stîmă. Și cumcă această școală nu voește a renunța la primul rang, care-l ocupă între școalele noastre, ne întărește împrejurarea, că în I. zi decretată pentru începerea anului școlar 1888/9 s'au prezentat 90 copii“... (Va urma).

Un învățător... maghiaron.

Oradea-mare, 16 Iunie 1898.

Onorată Redacțiune!

E cunoscută trista împrejurare, că pe ce grad inferior de cultură națională stă poporul român din B. hor. De ce? Pentru-că preoțimea și dascălii români se fălesc cu vorbirea limbei lui *Tuhutum*, ear' de limba noastră n'au nici habar! Oaoare puținelor excepțiuni!

Neinteresul — deși păcătos — încă cale vale, dar' când un dascăl, care a supt laptele mamei sale române, care s'a crescut la preparandie română — își uită de sine întru atîta — cât se pune în serviciul ideii de stat maghiar cu atîta zel, cât oprește graiul român de pe buzele mlădițelor de sub mîna sa, asta, deși superior fi este faimosul *Sipos Orbán*, totuși pricepe n'o pot.

Acest dascăl e dl *Tamás Tarján*, învățător de stat în *Drăgești*, a fost el cândva *Traian Tămașiu*, învățător confesional în *Chișfalău* (*Sălagiu*), om brav, Român bun, dar' acuma intrînd în serviciul statului, 'și-a schimbat pielea de tot. Propune ungurește, asta fiindcă e silit, dar' fiind satul curat românesc pentru-ce nu propune și limba română cu atîta zel cât cea maghiară, pentru-ce nu vorbește în veci cu pruncii românește, pentru-ce îi face se salute și pe preotul ungurește? La asta s'-'mi răspundă dl *Tamás*.

Părinții pruncilor s'au scandalizat deja; bage de seamă dl *Tamás*, că va veni vremea când inspectorul îl va protegia, dar' de protecția poporului nu se va bucura!!

În zilele trecute a insinuat la inspector pe notarul român, fiindcă acesta a pretins dela un prunc s'-'l salute românește! Ce-'i asta, nu-'i o netrebnicie și cutezanță oarbă? Inspectorul a amenințat pe notar că-'l va insinua la protopretor. Fii-va conștiința liniștită atunci? Cred că da, fiindcă n'are, că de-ar avè de mult 'l-ar fi muștrat.

Dojana rudenilor și cunoșcătorilor nu s'a prins de el, pentru aceea m'am decis eu — asemenea rudenie de-al lui — s'-'l dau publicității, doar' se va rușina acuma.

Dacă răspîndirea limbei maghiare 'i-e pita, s'-'știe dl *Tamás*, că răspîndirea limbei materne atunci s'-'i fie nu pita, ci colacul vieții sale.

Atîta deocamdată.

Eugen Simonca, jurist.

Răspuns.

Iclănzăl, la 31 Maiu 1898.

Stimate Dle Redactor!

În nrul 20 al *Foii Poporului* s'a publicat o corespondență datată din Iclănzăl, în luna Maiu 1898, cu titlul „Conducătorii“ și subscrisă de *Dumitru Iclănzănu*, june plugar, care m'a surprins pentru acușele nefîntemeiate ale lui Iclănzănu. În ea, afară de conducători se ponegrește junimea și adulții, și așa în interesul binepriceput nu pot s'-'nu-'i răspund, cu atîta mai virtos, că eu sub conducător în prima linie fatr'o comună curat românească cum e Iclănzălul înțeleg pe preotul și în a doua pe învățătorul, și așadar' preotul și învățătorul nu sînt conducătorii cu durere de inimă pentru popor, de aci apoi vine, că în Iclănzăl e decădere, înapoiare și tinerimea nu știe ceti și scrie, în veacul luminării, că în popor s'a încuibat beția, că de-arîndul a lipsit școala în regulă și că petrecerile tinerimei sînt destrăbălate, prin birturi, jocuri, prin șezători, ba știe și vre-o 4 tineri cari cu totul sînt închinați beției, de aici consecvența că: Preotul și învățătorul Iclănzălului

sînt slabi conducători și vrednici de tot disprețul și că pentru un blid de linte căpătăt deia slujbașii stăpînirii se pleacă: câte frase și cuvinte atâtea neadevăruri, pe cari le resping cu toată energia, declarându-le de scor-nituri fără temei. Privitor la aceea, că școala ani de-arîndul a lipsit a fi în regulă, neavînd cărți și obiecte ce trebuiesc unei școale populare, răspundem că e adevărat, că până acum am avut școala veche și în anul acesta a fost o casă închiriată, unde nu încăpeau mai mulți de 20—25 prunci din 132, însă veniau perondați; că nu am avè cărți, eu așa știu că avem în biblioteca școalei peste 140 exemplare, ear' că tinerimea nu știe ceti și scrie, este cel mai mare neadevăr, căci dintre 24 ficiori numai 3 nu știu scrie și ceti, și dintre 28 fete numai 5 nu, și aceia nu au fost crescuți în Iclănzăl, ci pe alte sate din jur, ba între cei căsătoriți peste 35 bărbați și peste 40 femei știu scrie și ceti

Că tinerimea își petrece, e drept, însă nu precum zice el, ci sub vegherea mea în pavilionul anume făcut, unde s'-'știe de regulă și petrecerile de inteligenți obicinuite, cum e la sf. Paști, 3/15 Maiu și Rosalii, etc.

Că în popor s'a încuibat beția, nu e adevărat, căci eu numai doi cunosc cari sînt bețivi adevărați.

Că în popor nu e nimic bun!? — încă conducătorii sînt slabi? Oare sub conducători răi, ar fi făcut poporul Iclănzălului câte a făcut? Așa a renovat sf. biserică ajustându-o cu toate cele de lipsă? Ar fi adus trei clopote frumoase? Ar fi făcut corul cel frumos din bas? Ar fi făcut frumoasele case parohiale? Ar fi dat peste 25 jugere din al lor propriu pentru salariul învățătoreșc și încă și 50 fl.? S'ar fi apucat de zidirea unei școli frumoase, care e aproape gata, costînd peste 2000 fl.? Dacă conducătorii ar fi slabi toate aceste nu s'ar fi întemplat și că preotul nostru *Romul S. Orbean* ce conducător e, așa cred, că e cu mult mai cunoscut înaintea publicului românesc, decât s'-'aibă lipsă s'-'i înșir meritele, — căci avut-au Românii undeva ceva unde s'-'nu-'i fie de față. Oare nu a fost în Viena, duînd chiar și pe subscrisul cu Memorandul? Nu a fost la Pesta? la Cluj cu procesul Memorandului, unde asemenea a dus cu sine pe poporenii *Simion Vaidean*, *Vasiliu Boariu*, *Vasiliu Vodă*, *Scridon Boariu* și încă vre-o 3—4 inși, ba în anii trecuți nu a suferit chiar și temniță, și pentru cine? Se-'ntelege tot pentru popor.

Subscrisul la sfatul și îndemnul preotului *Orbean*, am luat parte la congresul ținut în Constanța (România). — Și frumosul cor al plugarilor din Iclănzăl, constător din 15 bărbați, 8 fete și 5 băieți nu sub conducerea și abnegatiunea preotului și învățătorului actual și-a început viața? Toate acestea numai prin conducătorii buni, și cu un popor bun, moral, ascultător, iubitor de ce e frumos și doritor de-a înainta, s'au putut face. Că poporul e bețiv și demoralizat, nu e adevărat. S'-'mi spue junele *Dumitru Iclănzănu* unde a mai vîzut un popor s'-'cerceteze mai cu drag sf. biserică ca în comuna noastră Iclănzăl?

Nu a vîzut dînsul, că în toate Duminecile și sîrbătorile sf. bis. e îndesată de nu mai încăp, ba vin din comune din jur, ca se asculte cântările coriștilor noștri și frumoasele predici instructive, ce obicinuește a le ține părintele *Orbean*. Acesta e adevărul.

Alexandru L. Macarie,
învățător.

Țărani români din Șoimuș.

— Vezi ilustrația. —

La toate popoarele țărani, talpa țerei, este acela, care păstrează mai bine și mai cu credință avuțul național, adică limba, portul, datinele și obiceiurile și tot ce caracterizează și deosebește pe un popor de altul. Țăranul e acela, din sinul căruia es mereu puteri noue și vinjoase pentru clasele cealalte ale societății: meseriași, negustori, inteligență etc.

Eată pe scurt însemnătatea clasei țărane în viața unei națiuni. Și dacă vre-un popor se poate făli cu țărani săi, de sigur, că noi Românii putem fi mândri de iubiiții noștri săteni. Căci ei au fost aceia, cari în cursul veacurilor, pe lângă toate neajunsurile și prigonirile, păstrat-au cu sfințenie tot ce moșii și strămoșii ne-au lăsat ca moștenire. De aceea datorii sântem, drept mulțumită, a ne nisui din toate puterile să deșteptăm pe țăranul român, să-l ridicăm și să-i facem traiul cât se poate de ușor: lucruri la a căror ducere în deplinire s'a angajat dela început *Foia Poporului* și pentru a căror întrupare va lucra fără întrerupere, mergând cu stăruință înainte.

Am amintit și de alte-ori, și îndeobște e cunoscut, că țăranul român, între altele, are porturi foarte frumoase, pitorești, cari sânt lăudate și admirate și de străini. De aceea, de câte-ori avem prilej dăm cu plăcere în foaia noastră ilustrații, cari ne arată încântătoarele porturi naționale din deosebite ținuturi.

Numărul de azi e împodobit cu portretul unei părechi tinere din Șoimuș (jurul Bistriței) în portul lor pitoresc și impunător.

PARTEA ECONOMICĂ.

Nutrirea și grijirea vacilor înainte de făt.

Pentru-ca după fătare vacile să dea lapte mult și vițelul încă în pântecul mamei sale să se desvoalte bine, trebuie a se da animalelor un nutreț de frunte. Vacile bine nutrite se împotrivesc mai ușor și boalelor, decât cele rău nutrite.

Schimbarea repede a nutrețului, nebagarea în seamă a datului regulat de mâncare, nutrețul stricat și greu de mistuit lucrează în mod vătămător în mare măsură asupra vacilor de a feta.

Nemijlocit înainte și după fătare trebuie să se aibă în mare băgare de seamă nutrirea vacilor. Înainte de toate în acest timp să nu se facă nici o schimbare a nutrețului. Înainte de fătare cu 10—14 zile 'i-se împuținează încâtva nutrețul vacii și se înmulțește la 8—10 zile după fătare. Este foarte de imputat a lăsa vacile să fete cu burta plină, pentru-că prin aceasta fătutul se îngreuiază, dată fiind puțința ca rânza se nu poată mistui, și din această pricină vaca se capete friguri, cari sânt împreunate cu multe primejdii. Tot așa de imputat e și obiceiul

de a da vacilor îndată după fătare câte de toate, în credința că capătă lapte mult. Prin aceasta rinza se prea îngreuiază.

În cele dintâiu 6 zile după fătare nutrirea să se facă numai cu nutreț aspru. Numai după trecerea acestui timp să li-se mărească cu încetul porția, dându-li-se nutreț cu putere în măsură corăspunzătoare. Înainte de fătare vacile să fie frite de a trece prin glod; pentru întărire le ajută sarea.

Înainte de fătare să 'i-se dea atențiune (băgare de seamă) ugerului. Până-când ugerul e moale și la tras nu curge de loc lapte din țite, nu este de lipsă o tractare deosebită a aceluia; îndată-ce ugerul devine mai tare și laptele se slo-



Țărani români din Șoimuș.

boade în țite, trebuie să se înceapă mulgerea, chiar și când aceasta s'ar întâmpla cu 8 sau mai multe zile înainte de fătare. Dacă mulgerea n'a fost de lipsă înainte de fătare, nu trebuie amânată după acela.

Trăgându-se îndată laptele din uger, se lucrează în mod binefăcător pentru împrăștierea sângelui adunat în casa vițelului și prin aceasta se preîntîmpină frigurile fătutului. Până-ce umflătura ugerului s'a împrăștiat, mulge vaca mai de multe-ori peste zi, mai bine de patru decât de trei ori. De grija ugerului se ține și întocmirea unui așternut uscat și cald. Înainte de muiare, ugerul trebuie păzit de răceli.

Stîrpirea buruienilor.

Toată grija și osteneala, ce singuraticii economi și grădinari pun pentru stîrpirea buruienilor, sânt mai peste tot zădarnice, dacă nu se pun pe lucru după un plan bine hotărît și vecinii, consătenii și chiar toți locuitorii unui ținut sau țeri. Pentru-că mica și ușoara sēmēnță de buruieni este dusă de vânt în depărtare de mai multe miluri, alte sēmēnțuri le duc pe trupul lor atât animalele domestice cât și cele sălbatice, cu patru picioare sau sburătoare. Aici se poate ajunge deci la bun sfârșit numai urmând la lucru după un plan bine chibzuit și cu puteri unite, cum fac în țerile: Bavaria, Württemberg și Baden, unde economii din fiecare sat au înființat tovărășii de câmp, cari, între altele, se nisuesc și întru stîrpirea buruienilor. Primarii comunelor au datorința, ca în Iunie a fiecărui an să cerceteze curățite sânt de buruieni toate locurile, și celor-ce nu-'și fac datorința la timp, li-se pune un termen care, trecând fără de-a fi făcut cele de lipsă, partea lor de curățire se îndeplinește de comună pe cheltuielile celor îndărătnici.

Luarea aminte și lucrarea oamenilor se îndreptează pe agrii, fenațe și pășuni, pe coastele dealurilor, pe riapi, pe la iezături, prin tufșuri, cu un cuvânt peste tot locul, tăind tot felul de scăieți și buruieni, pe cari nu le mănâncă nici vitele și a căror sēmēnță, după-ce s'ar coace, ar înmulți din nou truda plugarilor,

Acele tovărășii cu o cale 'și-ar pute folosi lucrarea și pentru stîrpirea insectelor stricacioase și pentru înmulțirea pasărilor folositoare prin cruțarea acestora.

O carte de vierit.

„Vieritul sau cultivarea viței de vie“

de

Petru Vancu, învățător.

— Dare de seamă. —

Sub titlul acesta dl Petru Vancu, învăț. în Măderat, lângă Arad, a scos de curând o broșură de 90 pag. cu 37 ilustrații intercalate în text.

Cartea e împărțită în 3 părți principale, în cari se tractează: cultivarea viței americane, cultivarea viței altoite, inimicii viței de vie; ear' la urmă un scurt *adaus* despre *parager*, un fel de mașinarie pentru scutirea viilor în contra brumei sau *gerului*.

În cartea sa harnicul învățător arată: ce trebuie să se facă economii, ale căror vii sânt năpăstuite sau chiar pustiite de *filoxera*

și *peronospora*, arată cum se urmează în timpul de față felurile lucrări ce sunt de lipsă pentru aducerea în ființă a viilor de obârșie americană, singurele pe cari filoxera nu e în stare a le nimici, spune cum se face sădirea, altoirea și celelalte lucrări așa cum urmează una după alta, începând dela rigolare până la cules, îngrijirea vinului etc.

Ilustrațiile numeroase și bine reușite înaltă și ele valoarea cărții, înlesnind foarte mult înțelegerea materialului, ce ea conține.

De altă parte, „trăind toată viața într'un ținut unde viile se cultivă rațional“, și unde de zeci de ani se fac serioase încercări pentru plantarea din nou a viilor pustiite, autorul 'și-a „câștigat teoria și praxa în realitate“ cu privire la cultivarea viței de vie și prin urmare în această broșură, fiind pus rezultatul unor experiențe (cerări) îndelungate, ea este cu atât mai binevenită și mai prețioasă acum, când viile — acest izvor însemnat de câștig — sunt aproape pustiite în toate părțile.

Ce am avut până acum de acest fel, ca s. p. „*Vieritul*“ din „*Economia rurală*“, de Stefan Pop, „*Curs de vierit*“, de D. Comșa, „*Despre plantarea și altoirea viei*“, de Stefan E. Cucu, publicate în „*Economul*“, apoi „*Manual practic pentru cultura viei și fabricarea vinului*“, de V. S. Moga etc., deși în unele din aceste scrieri se tractează multe materii mai pe larg, în o limbă mai fluentă și într'un stil mai netezit, totuși ținând cont de toate împrejurările noastre prezente și pe temeiul avantajilor descrise mai înainte, cartea dlui Vancu este de preferit.

E drept, că în carte se află mai multe cuvinte (termini) și frase nepotrivite, dar' acestea se pot corege în ediția II.

Acum, când limba noastră a luat un frumos avânt, cu deosebire în România, și când chiar și literatura economică e reprezentată prin scrieri bune ca ale dlui P. S. Aurelian, Dimitrie Comșa, Dr. G. Maior, Stefan Pop, V. S. Moga și prin gazete economice bune, fel de fel — nu e iertat să se mai străcure greșeli limbistice, ca cele din carte. De altfel, în fond această lucrare e vrednică de toată lauda și va face un serviciu foarte bun, nu numai țeranului, ci și inteligenței noastre. Dacă la a doua ediție autorul va îndrepta greșelile de limbă, atunci haina bine țesută și croită a limbei va înălța și mai mult valoarea acestei broșuri, pe care o recomandăm cu toată căldura.

Prețul ei e: 60 cr. (România 1 fr. 50 bani) și se poate procura dela autor.

Pentru țeranul român.

— Orfelinatul agricol „Ferdinand“ —

Despre acest așezământ, întemeiat de Regele României Carol I., „Jurnalul societății centrale agricole“ din București serie următoarele:

Am spus în revista noastră în Ianuarie a. c., că în județul Tutova, pe moșia Slobozia-Zorleni, M. S. Regele va înființa un orfelinat agricol în amintirea însănătoșării A. S. R. Principelui Ferdinand al României din greaua boală ce a suferit în anul 1897, și drept recunoștință către poporul român pentru sentimentele de dragoste ce cu acest prilej a arătat familiei regale. Am reprodus în acel număr al revistei și scrisoarea M. S. Regelui către primul ministru, prin care Majestatea Sa vestește înființarea acestui așezământ, — și spuneam, că fapta Soveranului e o continuare modernă a vechilor obiceiuri ale Domnilor țerei.

Etă acum în resumat complet regulamentul pentru întocmirea și organizarea acestui orfelinat agricol; „Monitorul oficial“ îl publică pe larg în nr. dela 10 Maiu a. c.

Scopul așezământului este de a primi și de a crește băieți orfani și săraci, mai ales fii de militari; de a le da o educație morală, și de a-i pregăti la viața agricolă prin practică și prin dobândirea cunoștințelor necesare unui țeran, bun gospodar.

M. S. Regele Carol I. va îngriji de întreținerea orfelinatalui. Se va primi în orfelinat un număr permanent de cel puțin 30 de orfani.

Admiterea se va face, în luna Octombrie, în condițiunile următoare: a fi orfan de tată sau mamă, sau de amândoi părinții (copii părăsiți de părinți sunt considerați ca orfani); a avea vârsta de 8 ani cel puțin, 13 ani cel mult; a fi născut din părinți cu deservire săraci, domiciliați în țeară sau morți în țeară; a fi sănătos. Fiii de militari vor fi totdeauna preferați. Cererile de admitere trebuiesc adresate Regelui. Orfanii vor sta în așezământ până la împlinirea vârstei pentru serviciul militar.

Pentru fiecare orfan se va întocmi un dosar special, în care se vor păstra: cererea de admitere, actele de naștere și botez, certificatul de vaccinare și certificatul medicului, care arată că orfanul e sănătos și fără boale organice.

Instrucțiunea va cuprinde un învățământ corespunzător cu clasele primare rurale, însă cu noțiuni complete de agricultură, viticultură, grădinărie și în genere de toate cunoștințele necesare unui țeran român și cu aplicațiunea lor rațională în practică. Orfelinatalui va avea o bibliotecă și colecțiuni demonstrative; cântul și exercițiile militare vor fi obligatorii. Un învățământ profesional se va introduce trep-

tat (meșteșuguri potrivite cu trebuințele sătenilor: rotărie, ferărie și altele). După muncă și aptitudine, orfanii vor fi împărțiți în cete deosebite pentru lucrările în fermă sau la câmp. Munca folositoare dela câmp și fermă se va plăti orfelinatalui de către conducătorii moșiei; când produsul acestei munci anuale va trece peste jumătate din cheltuiala întreținerii (mâncare și îmbrăcăminte), prisosul se va trece în condica orfanului în folosul lui propriu. Economii orfanului 'i-se vor remite la liberarea lui din serviciul militar, când e dator să se prezente la orfelinat spre a-și regula stabilirea: la părinți, la rude, pe vre-una din moșiile statului sau chiar pe moșia Slobozia-Zorleni.

Între ei orfanii sunt datori să se privească ca frați adevărați. Sunt stabilite recompense și pedepse pentru purtarea lor în orfelinat.

Hrana va fi simplă, sănătoasă și potrivită cu condițiunile în cari se află orfanul la eșirea sa din orfelinat. Pe cât se va pute, orfanii vor cultiva singuri toate produsele necesare hranei lor.

Toate serviciile gospodăriei și ale casei vor fi îndeplinite exclusiv de către orfani, alegându-se cei mai vîrstnici pentru ocupațiunile cele mai grele.

Portul orfanilor va fi asemănat cu al țeranului român, însă practic și igienic, și va fi fabricat în țeară.

Orfelinatalui va fi condus de un director, care e obligat a face Augustului fondator în fiecare lună un raport despre mersul așezământului însoțit de un extract al comptabilității. Preotul moșiei va fi însărcinat cu învățământul religios. Învățătorul va preda învățământul primar, va ajuta pe director în îndeplinirea îndatoririlor sale, va însoți pretutindenea pe orfani, și va avea supravegherea internă a orfelinatalui. Un conductor agricol va iniția pe orfani la toate cunoștințele teoretice și practice ale vieții agricole și va avea toată supravegherea gospodăriei exterioare. Un econom-bucătar, cu ajutorul celor mai mari dintre orfani, va îngriji de toate trebuințele casei și de serviciul bucătăriei.

Ziua de 12 (24) August, aniversarea nașterii Principelui Ferdinand al României, va fi sărbătorită în amintirea însănătoșării Alteței Sale Regale. În acea zi toți orfanii, cari vor fi fost crescuți în orfelinat, vor fi datori să scrie directorului, informându-l de situația lor morală și materială.

Acest așezământ e poate cea mai rațională școală din câte avem până azi în țeară. Modul în care e alcătuit dovedește, că M. S. Regele înțelege perfect trebuințele moderne și de progres sănătos pentru țeară.

Sfaturi economice.

Pentru ca porcii de îngrășat se mănca bine.

Se întâmplă adesea, că neavând voce de mâncare, porcii de îngrășat rămân îndărăt cu creșterea și mai ușori la cumpănă. Pentru a ave porcii neîntrerupt voce de mâncat, un mijloc simplu de probat este a le da în fiecare zi câte două mâni pline de ovės sărat. Se ia ovėsul cât e de lipsă pentru două zile, se toarnă într'un vas, astfel ca peste fiecare pătură de ovės să se vină o subțire pătură de sare, peste care, după-ce am făcut o apăsare cu ambe mâinile, se toarnă puțină apă. Vasul însă nu trebuie umplut cu ovės sărat, pentru-că acesta se umflă. Porcii astfel tractați vor mânca cu poftă ori-ce nutreț, vor crește și se vor îngrășa văzând cu ochii.

Nimicirea strechei.

Strechea pricinuește vitelor multă neliniște din Iunie până în Septembrie. Prin împungere nu numai că le face răni, dar' le reții dela îngrășat și le faci de imputinează laptele. Ațtarea pielei, ce o pricinuește larva (omida) acestei muște timp de 9 luni, cât se ține ea în pelea animalului, are urmări stricacioase nu numai asupra nutreții, ci și asupra laptelui. În fine scade și prețul pelei din cauza găurilor, ce le face omida prin intrarea și eșirea sa. Unicul mijloc pentru delăturarea sau măcar micșorarea acestui rău este pustiirea după puțință a strechei. Spre acest sfârșit este de lipsă a strivi toți coșii animalelor primăvara la timp potrivit. Acestia sunt de a se strivi cu ajutorul unui cuțit mic și a se nimici ce se află în ei, pentru-că din fiecare larvă rămasă în vieață se poate naște o streche, care se înmulțește earăși prin punerea de ouă.

O regulă de mare însemnătate la cultivarea legumelor.

O cerință de căpetenie la cultivarea legumelor este: a săpa pământul afund, a-l gunoi bine și a-l lucra pentru-ca să devină pufăos. Urmând acestei reguli, se poate aștepta o recoltă bună chiar și umblând timp nepotrivit pentru plante. Legumele dintr'un pământ afund lucrat și bine gunoit pot să se desvoalte săptămâni de-arindul fără a suferi de secetă, pe când cele cultivate într'un pământ lucrat numai pe deasupra foarte ușor se ofilesc și nimicesc.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

I. O. în Suciul-de-jos. Încât știm noi, firmele improtocolate au drept a vinde mărfuri și în țiguri străine. E bine totuși să faci înștiințare verbală la pretură.

Dela „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“.

Act de recunoștință.

Generosul și ilustrul bărbat al națiunii dl cavalier Constantin de Steriu, mare proprietar ai bancher în Brașov și București a binevoit a dărui Reuniunii noastre, și îndeosebi în favorul expoziției industriale ce intenționăm a aranja în toamna a. c., suma de 5 fl.

Primească generosul domn cavalier de Steriu pentru această plăcută surprindere făcută modestei noastre Reuniuni, recunoștința membrilor Reuniunii noastre.

Din ședința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, ținută la 9 Iunie n. 1898.

Victor Torodășianu, George Poponea,
preș. notar.

Știri economice.

Ville și pometurile în România.

Despre starea viilor și pometurilor foile din România scriu următoarele:

Dacă pentru agricultura propriu zisă anul acesta, cu prea puține excepțiuni, va fi un an bun și poate un an de belșug, nu putem spune tot astfel și pentru vii.

Vegetațiunea viilor este destul de frumoasă în toată țeara, dar' rod nu e aproape de loc. În nici o podgorie a țerei nu se semnalează vr'o producțiune care se atingă mijlocia. În asemenea condițiuni este învederat că prețurile vinurilor sunt tot urcate, și după toate probabilitățile aceste prețuri se vor țiră. Vinurile de Drăgășani se vënd pe loc cu 7—9 lei veadra; cele de Odobesti cu 5—8 lei, ear' cele de Cotnari cu 15—20 lei.

În partea de sus a Moldovei din contră de vr'o 2—3 săptămâni nu mai plouă, timpul e rece și vënduri mari.

Cu poamele nu stăm mai bine, afară de cireșe cari sunt multe, merii, perii etc. vor da foarte puțin anul acesta din cauza timpului neprincios la înflorire și din cauza omizilor. În toți anii sunt, dar' anul acesta ele au fost așa de multe, că au atacat pomii și chiar livezi întregi.

Filoxera la rindul ei continuă drumul început. În podgoriile infectate de curând, pe fiecare zi se găsesc alte focare nouă. Așa s'a descoperit de curând vr'o 6 focare în comuna Balotești, ce se ține de podgoria Odobesti și s'au luat măsuri de stîrpire.

Insoțire Raiffeisen. Ni-se scrie: *Insoțirea de credit sistem Raiffeisen — din Poplaca*, fondată la stăruința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“, după-ce statutele au fost luate la cunoștință de tribunalul reg. din Sibiu și-a început lucrarea. Ținem a însemna aci numele celor puși în fruntea acestui așezământ folositor. În direcțiune sunt: preșident: Coman Baca, paroch, vicepres.: Ioan Opris, econ., ear' membri: Stan Olariu, Ioan Giurca și Ioan Foamete (Sumza) economi. Consiliul de supraveghere e compus din: Opris Avram, preșident; Opris Opris, vicepres.; Oprea Tănăsă, Oprea Avram și Opris Munthiu, toți economi. De cassar este ales dl notar Aureliu Milea. În asemenea mâni pusă încrederea membrilor insoțirei, avem nădejde, că frumoase și folositoare treburi se vor face în Poplaca.

Linia ferată dela Rimnicul-Vâlcei la Călimănești (România) e gata și se deschide luni, în 27 I. c.

Calea ferată de pe Târnava-mică, care e făcută până la Bachna, s'a deschis și s'a dat comunicației în 15 I. c. Direcția căilor ferate vestește, că la stațiile *Cetatea-de-baltă, Dicio-S.-Martin* și *Bachna*, de pe această linie, se pot învagona vite pentru transport.

Primejdia vitelor. În viile dela *Dobrița* s'a ivit acum de curând un dușman cunoscut al vitelor de viie, molii de vii. Pagubele cauzate de aceste molii sunt foarte mari.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș de **Silvestru Moldovan.**

(Urmare).

Baia.

Dela Lupșa în jos valea Arieșului începe a se strîmta și devine tot mai romantică. Trece prin comuna Muncel și apoi nu preste mult zărim în fața noastră, pe țărmul drept al Arieșului, un puternic picior de munte, la poalele căruia, pe o înălțime vedem ridicându-se ca o sfântă sentinelă, o biserică românească, ear' de vale să extindă un mic orașel.

Piciorul de munte se cheamă *Colțul-Băiei*, ear' orașelul dela poalele lui e *Ofenbaia*, pe care poporul o numește de obicei *Baia*.

Baia este așezată pe malul drept al Arieșului, în o poziție foarte plăcută. Valea ei de formă rotunjoară, e mărginită în semicerc de dealuri și se deschide spre Arieș, care pe țărmul stâng e însoțit de dealuri cu coaste păduroase.

Printre dealurile ce împrejmuesc Baia spre meazăzi, și-au făcut loc vâlcelele *Hermăneasa* și *Cioara*, ale căror văi se afundă printre coastele de dealuri, asemenea unor brazde uriașe.

Baia este o localitate băieșească veche. Băile de aici odinioară erau foarte bogate, încât muntenii le numeau cu cuvântul semnificativ: *Bogata dela Baia* și erau exploatate în mare măsură. Să zice, că pe atunci se aflau aici în lucrare 32 de cohuri, ale căror urme se cunosc și azi pe valea Cioarei și cu deosebire pe cea a Hermăneșei.

Din acest timp a rămas tradiția despre cămărașul din Baia, păstrată de scriitorul ardelean din veacul trecut, Fridwalsky. Să spune adecă, că pe când domnea asupra Ardealului craiul românesc al Ungariei, *Mateiu Corvinul*, în Baia se afla un cămăraș, care își adunase averi uriașe și era atât de îmbuibat, încât porunci să i-se facă 12 tăiere de aur și când mergea undeva călca pe ele, ca să nu atingă cu picioarele țărîna netrebnică. Mateiu aude de îmbuibarea cămărașului, și după-cum îi era datina, se îmbracă în haine țărănești și sosește necunoscut la Baia, ca să se încredințeze cu ochii despre cele auzite.

Și eată, mă rog, că numai deodată să ivește pe stradă cămărașul și păsește cu îngâmfare de pe tăier pe tăier, ear' servitorii mutau tăierile mereu înainte, ca stăpânul numai pe aur să calce.

Regele Mateiu a tăcut și a plecat din Baia, dar' pe părțile casei unde trăsese de gazdă, a lăsat scris că el a fost în Baia și a văzut pe cămăraș primblându-se pe vase de aur.

Cămărașul, care cunoștea iscălitura lui Mateiu, știindu-se cu musca pe căciulă, tăcându și el, dar' în ziua următoare luă lumea în cap, perî fără de urmă, încât nu i-s'a mai auzit nici de nume.

Afară de cohurile vechi din veacurile trecute au mai fost la Baia, în orașel, alte cohuri mai noue, ridicate de stat, cari însă sunt de mai mulți ani părăsite și stau pustii. Zidirile lor fac o impresiune tristă asupra călătorului. Aceasta impresiune nu se sterge nici la vederea frumoaselor șteampuri din Baia, căci și aceste sunt în neactivitate. Șteampurile au fost construite de curând și după cel mai nou sistem de cătră o societate minieră străină, care are în stăpânire cele mai multe băi. De present însă minele nu sunt în lucrare și în locul zuzetului de șteampuri și a petrecerilor lărmuitoare și vesele ale băieșilor ești din adâncimile pământului, pe stradele Baiei s'a înstăpânit liniștea și tăcerea. Minele și cohurile pustii, șteampurile tăcute și stradele goale... toate se pare că jlesc timpurile bune din trecut... Dar' locuitorii din Baia cred, că aceste timpuri se vor reîntoarce nu peste mult, când minele vor fi exploatate de nou. Aceasta credință se susține și prin împrejurarea, că șteampurile sunt grijite și ținute în bună rânduială pentru o eventuală întrebuițare. În minele Baiei se află, afară de aur și argint, telur-sylvanit, care este o raritate în băile noastre.

Astăzi Baia, cu casele sale curățele și atrăgătoare, este un centru de oare-care însemnată pentru Românii din împrejurime. Aici se fac târguri de săptămână, se află o școală bună, un institut românesc de credit și păstrare (Munteana) și scaunul unui protopopiat român gr.-or., protopopiatul Lupșei, de care se țin 27 de parochii, cu 16.178 de credincioși. Numărul locuitorilor Baiei este de 961, dintre cari aproape 800 sunt Români, ear' ceialalți Nemți și Unguri. Ei se ocupă cu economia și cu construirea de clădiri de lemn, dar' se pricep și la lucrarea minelor, căci mai toți au fost băieși. Lucuitorii Baiei s'au împuținat în timpul din urmă, de oare-ce mulți mineri au emigrat, ducându-se în localități băieșesti.

Străinii, în parte românișiți, sunt rămășițe de-ale băieșilor veniți la Baia când lucrarea minelor era în floare. În timpurile vechi au imigrat aici mulți băieși străini, cu deosebire Nemți, cari au dat nume nemțesc Baiei. Numele vechiu al ei este românesc: Baia și Baia de Arieș (tradus pe ungurește Aranyos-bánya). Alături de acesta însă figurează prin documente și numiri nemțești, precum Ovenberg, la 1391. Umberg, apoi Offenburg și Offenbánya. Acest din urmă, care azi se folosește în limba ungurească, e ticluit din numele nemțesc (Offen) și românesc (Baia) al localității. (Va urma).

CRONICĂ.

Eliberați! Aflăm cu bucurie, că dl *Crucian Simu*, bravul învățator din Ciufadiu (lângă Blaj) împlinindu-și osânda a fost eliberat din temnița de stat a Seghedinului, la 15 l. c., 8 ore dimineața. Dl Simu, condamnat dimpreună cu părintele *Vasilie Morariu*, închis acum în *Vaf*, și cu teologul *Ioan Simu*, eliberat mai înainte, pentru-că au înființat cor de țărani în comună și au cântat „Deșteaptă-te Române” — a stat opt luni de zile în temniță, având să mai plătească și o amendă de 100 fl.

Deși slăbit trupest, în urma îndelungatelor suferințe, dl Simu a eșit din temniță neînfrânt în simțmintele sale, și a plecat numai decât spre casă, la dorita sa familie.

Luni a fost eliberat tot din *Seghedin* părintele *Rubinovici*. Privitor la aceasta ni-se scriu următoarele:

Rînd pe rînd temnițele Seghedinului eliberează pe câte un Român, ca după lungi și grele suferințe să respire aerul libertății în mijlocul celor doriți ai sei.

Zilele trecute a părăsit temnița dl *Crucian Simu*.

Luni, în 20 Iunie, a fost eliberat părintele *Mihaiu Rubinoviciu*, din Bruznic (Bănat).

Părintele *Rubinoviciu* condamnat de tribunalul din *Lugoj* pentru o pretinsă „agitație” a trebuit să expieze cu 6 luni temniță de stat această crimă a sa, având să mai plătească încă și o amendă de 50 fl.

Rămâne acum închis singurul Român dl *Georgiu Făgărășan*, învățatorul nostru din Tūr (lângă Blaj), care pe lângă chinuțoarea singurătate mai suferă și prin unele neajunsuri și rele știri ce-i vin de acasă...

Prima agentură română pentru cereale și afaceri comisionale. Din *Panciova* ni-se scrie, că la sfârșitul lui Maiu, un Român, dl *Alexă Voina*, a deschis acolo, sub firmă improcolată prima agentură pentru cereale și afaceri comisionale.

Dl Voina, răzimat pe praxa sa vastă câștigată în decurs de un șir de ani pe terenul economic-comercial, cu deosebire însă având destoinicia recunoscută înaintea producătorilor dimprejurul *Panciovei*, în ce privește vinderea, cumpărarea de tot soiul de bucate, promite a-și da silința, stăruiind ca mușterii sei, și cu deosebire *poporul dela sate*, ca economii producători, să-și poată valora produsele pe lângă cele mai bune prețuri și să-și poată procura tot felul de recuizite economice cu prețurile cele mai scăzute.

Spre acest scop deci, în biroul seu, la cererea și dorința ori-cui, va fi îngrijit ca la ori-și-ce fel de ramuri economice comerciale publicul să fie servit cu promptitudine și acurateță; mai departe se dau tot felul de informațiuni exacte cu privire la prețurile bucatelor, respective la fluctuațiunea și variarea acelor prețuri, ceea-ce pentru orientarea producătorilor e de mare însemnată. În legătură și atingere cu cele mai mari și solide firme, dl Voina face ca productul producătorilor să-l valoareze la atari firme cu prețuri pe cât se poate de favorabile.

Toate aceste servicii le îndeplinește pe lângă unele taxe modeste.

Pe cât știm, această agentură este prima întreprindere românească de talul acesta nu numai în *Panciova*, ci în întreagă țeara.

Se valahisează! În zădar, Maghiarii se valahisează. Îndesert e toată munca culturalețurilor, cătrănite și necătrănite, în desert e toată sfortărea lui „*Nemzeti szövegség*”. Maghiarii aruncați în marea românismului se valahisează, nesiliți și cu dragă inimă, în ciuda protecțiunei excepționale a statului, a gendarmilor și a tuturor *Jeszenszky*-lor. Eată un cas dintr'o miie:

Din *Alămor* ni-se scrie: Soția învățatorului de stat, *Szilágyi József*, care a aflat în anul trecut „*revoluția*” din *Alămor*, blamându-se înaintea tribunalului din *Alba-Iulia*, — se îmbracă adese-ori în haine românești

pe cari le împrumută dela nevasta morarului nostru *Ilie Lazar*. Oamenii văzându-o îmbrăcată românește au constatat cu toții, că fi șede cu mult mai bine decât în haine ungurești. Doamna *Szilágyi* s'a hotărit a umbla de aci încolo îmbrăcată românește.

Chibritele lui „Emke”. Așa se vede, că cultura (?) lui *Emke* nu se propagă; sau de se propagă — nu luminează. Pentru-că comitetul acestui patriotic „*Kultur-egylet*” s'a văzut îndemnat să facă contract cu o fabrică de *chibrite*, ce se va pune în serviciul seu.

Fabrica din *Budapesta* „*Unió*”, s'a legătit să lifereze *chibrite* patriotice cu insignii *kulturegyletiste*, și să jertfească 10% din prețul vânzării în scopurile „*culturei*” urmărită de *Emke*.

Va se zică: „*Uniunea*” și „*Emke*” se vor contopi în cătran, ca se lumineze căile negre ale maghiarisării.

Români, se vă feriți deci și mai mult de aceste lucruri cătrănite, pentru-că cătranul e veninos, și strică nespun, chiar și când se pare că luminează.

Daruri bisericesti. Ni-se scrie: Pentru înfrumșetarea sfintei noastre biserici din *Vișag*, dl *Ioan Fias*, morar, dimpreună cu soția sa *Catarina*, au dăruit 2 prapori frumoși în preț de 25 fl. Asemenea doamna vă juvă *Sabina Opra*, pe lângă aceea că în societate cu alte femei de aici au contribuit și colectat o sumă de peste 34 fl. spre scopul mai sus indicat, a mai cusut încă alți patru prapori fără de a pretinde ceva pentru osteneală. Pentru aceste frumoase daruri și nobile fapte, Dumnezeu răsplătească-le cu bine! Pentru epitropie: *L. Iancu*, preot gr.-cat.

La „Reunțiunea sodalilor români din Sibiu”. precum aflăm, s'a sporit numărul membrilor ajutători cu următorii: *Irimie Răduț*, notar cercual în *Racovița*; *Mihail Hager*, proprietarul „*Stadtpark*”-ului, ear' al celor ordinari cu următorii: *Petru Moga*, *Zaharie Moga*, măiestri franzelari; *Isidor Grindeanu*, *Alexandru Lucian*, *Nicolae Pop*, *Nicolae Domnariu*, toți măiestri cismari; *Iacob Marchiș*, măiestru rotar; *Iosif Joandrea*, măiestru pardositor; *Iosif Lazar*, măiestru morar; *Ioan Goga*, măiestru cojocar; *Mihail Simoneti*, sodal franzelar; *Iuliu Oprișor*, sodal curelar; *Nicolae Joandrea*, *Cornel Horgoș*, *Toma Vintilă* și *Nicolae Stroiță*, toți sodali tipografi; *Ioan Bogorin*, *Ioan Oprișor*, *Mihail Bolta*, *Laurențiu Chemendi*, *Constantin Lazar*, *Ioan Vulcan*, toți sodali cismari.

„Nemzeti Szövegség” printre Români. „*Harnicul*” și universalul *Herczegh*, a compus deja pe luna Iulie programul „*isprăvurilor*” viitoare, ale „*ingenioasei*” sale creațiuni *Nemzeti Szövegség*. Conform programului, noiele *fiasouri* au să fie: la 10 Iulie în *Deva*, unde vicecomitele *Hunedoarei Holláky Arthur* se obosește colossal de pe acum pentru reușita adunării constituante. În 17 Iulie se va constitui filiala din *Sibiu*!! În fruntea mișcării din *Sibiu*, au pus un jude de tribunal din loc, pe *Bán Ferencz*. *Herczegh Mihály* cu mare suită sunt așteptați în ambele locuri.

În curând, poate tot în Iulie, se va constitui filiala din *Blaj*.

Cantorii români la Împăratul. Cantorii români din Bucovina au ales o deputație cu însărcinarea să se prezente la Împăratul spre a-l ruga să li-se îmbunătățească plățile, căci fondul religios român de 20 milioane de florini, de unde sunt plătiți, e al bisericii române, ear' nu al străinilor cari se înfruptează din acest fond constituit de Stefan-cel-Mare.

Jertfele Umbei maghiare. Tribunei i-se scrie din Blaj, cu datul 17 Iunie:

Azi s'a sfișit cu examenele de calificare a învățătorilor și comisarul guvernului a dat notă rea din limba maghiară la 16 învățători, din 37. Din alte studii au picat 3. S'au supus la examen și 4 învățătoare și au reușit toate.

Din Bistrița ni-se scrie: Din prilejul vișitei Archiducelui Iosif în Bistrița, orașul a fost decorat cu mare pompă. Mai mulți fruntași Sași, între cari și Dr. Kelpp și Dr. Carl Lang și-au decorat casele cu steaguri săsești și și-au înscinat porțile ca se nu poată intra poliția. Căpitanul poliției cu mai mulți detectivi au pătuns în curte cu forța și la Dr. Carl Lang au rupt lăcatul dela pod și au confiscat steagurile. Atât dl Kelpp, cât și Dr. Lang au făcut arătare criminală la tribunal, pentru încălcarea de domiciliu și spargere de lăcat.

Ungurul tot Ungur, și în România. Din comuna Viziru (lângă Brăila) se scrie unui ziar:

„De mai multă vreme s'a pripășit în această comună pe lângă alți străni și un ungur anume Ferencz Bortha. Acest individ aduce cele mai mari neajunsuri locuitorilor. Nu este zi ca să nu insulte sau să injure pe vre-un biet sătean. Așa pe Neagu Șerbănescu, l'a insultat de mai multe ori amenințându-l chiar cu armele. Altă-dată s'a dat în casa locuitorului Dobre Gr. Vlad amenințându-l cu cuțitul. Chiar și pe copiii dela școală li bate, când e beat, așa că bietii copii sânt nevoiți să și schimbe calea.

Pe lângă toate aceste fapte barbare mai are obiceiul de a fura aproape tot ce întâlnește în cale.

S'au făcut mai multe plângeri primăriei locale în privința acestui Ungur.

Blamajul Maghiarilor la Londra. Un impresario, un director și o trupă de actori jidano-maghiari au plecat și s'au tot dus până au ajuns la Londra. Au plecat din Budapesta cu gândul, ca un jumătate de an să „delecteze“ vezi, Doamne, publicul expoziției etnografice din Londra, cu producții de artă ungurească. Cinci săptămâni s'au produs cu blamaj permanent. Reprezentațiile au fost de cea mai miserabilă categorie, încasări de bani prin urmare nu s'au putut face și trupa vagabundează flămândă și goală și fără adăpost pe străzile Londrei și antișambreează pe la câte un filantrop cerșind ajutor. Pe cei mai goli și prăpădiți li expediază rind pe rind acasă la Budapesta, par force, căci bani de drum nu sânt. Cei rămași în Londra cântă la localuri de mâna a treia, să și câștige măcar atât să nu moară de foame. Poporația Londrei este scandalisată grozav de arta ungurească. S'au produs bine făloșii noștri Ungurași cu arta lor. Le gratulăm. Înainte numai tot așa.

Se vede, că au nimerit rău Maghiarii cu alegerea impresariului Király, trebuia să tri-

mită pe Herczegh Mibály, care acum este foarte pătuns de afaceri teatrale.

Sărbarea Palacky. Sămbătă s'a făcut în Praga în muzeul cehic desvölirea bustului lui Palacky, un istoric vestit al Cehilor. Sărbarea a fost foarte reușită și neconturbată de demonstrații politice, la cari se așteptau Cehii. Au luat parte la sărbare reprezentanții academiei din Petersburg, Moscva, Zagrab, ai societăților culturale din țeară, ai orașelor, mulți profesori și șefii oficiilor publice și private.

Bancă ungurească falimentată. Sânt deja doi ani de când banca ungurească din Sighetul-Marmației a falimentat, păgubind oamenii numai în depuneri cu două milioane florini. În 9 Iunie au ținut deponenții în Sighetul-Marmației o conferență. Au hotărât se ceară ajutor dela guvern și au autorizat o comisie de cinci membri, se facă pașii de lipsă pentru urgentarea chestiei la tribunal. Păgubiții s'au urit de a se mai nutri cu răbdări prăjite și au înaintat ministrului de justiție o petiție, în care cer punerea sub acuză și totodată cea mai strictă procedură judecătorească a membrilor din direcțiunea băncii, facându-se și sequestru pe toată averea mobilă și imobilă a acelor.

Inspectorul gendarmilor. „Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer“ publică știrea, că M. Sa a denumit pe dl Alexandru Jablanczy de Szenthyörgy, șef interinal de secție în ministerul de război, inspector al gendarmeriei.

Căderea unui teatru unguresc. E mare supărare în israilul unguresc. Direcția teatrului unguresc din Pojon a ținut Marți ședință extraordinară, în care a hotărât căderea teatrului de acolo. Foile ungurești țin atât de însemnată chestia teatrului, încât o recomandă înaintea ministrului și zic, că susținerea unui teatru unguresc în Pojon nu ar trebui să se sparie dela cele mai mari jertfe materiale. Nu vor arunca oare o dare nouă pe capul sărmanei populațiuni din Ungaria, ca se poată susține încă o trupă vagabundă de teatraliști jidano-maghiari?

O întâmplare ciudată. — Ziarul „Galații“ (România) povestește următoarea ciudată întâmplare:

Azi dimineața primarul unei comune din județul nostru sosi, prin bariera Tecuciului în orașul nostru, ca să facă mai multe târguieli. Venise cu căruța, însoțit de soția sa și o copilă în fragedă vîrstă. Județeanul, sosit în oraș, mișcă căruța în vale și merse să târguiască niște pește. Femeia mai stătă câteva timp lângă căruța, apoi venind copilei somn, femeia, ca muma îngrijitoare, o înfășură într-o cuvertură și o culcă în fundul căruței. După aceea plecă și ea după târguieli.

În lipsa ei veni și soțul cu un sac conținând 70 kilograme de pește ce cumpărase din târg, și nenorocitul tată, neștiind că copilă sa doarme învilită în fundul căruței, trânti peștele deasupra ei.

Sosind muma și întrebând pe bărbatul ei ce s'a făcut copila lor, acesta rămase împetrit.

După ce trecu nefericitorilor părinți prima spaimă, deteră peștele la o parte și durerea lor fu sfîșietoare găsiindu-și copila moartă.

Autoritățile, înștiințate, au constatat cazul.

Se satură de maghiarisare. *Házánk* publică scrisoarea desperată a unui ziarist *Magyar Gyula*, care se plânge de nenumeratele necazuri ce-l ajung de când toți Jidovii cu numele *Ungar* ori *Schlesinger*, s'au schimbat în *Magyar*.

Darea comunală pentru vre-o 5—6 inși i-se cere tot lui. Din Viena i-se cer 5000 fl. pentru un locomotiv ce ar fi cumpărat, deși în Viena n'a fost nicicând, și locomotiv n'a văzut decât în călătorii. Nevasta i-s'a supărat foc, că a primit într-o zi un act dela tribunal în cauză de divorț... etc.

Eată urmările maghiarisării de nume. Se fac de ris „Magyar-i“.

Secerșul morții. Într-o mahala (parte de oraș) a Vienei s'a întemplat un foarte rar și șguditor cas. Moartea a nimit într-o singură zi o familie întreagă: moșul, fiul și nepotul. Un bătrân de 87 ani cu numele Krioka, a avut o mică prăvălie. În timpul din urmă s'a simțit foarte slab și bolnăvicios, s'a retras deci din prăvălie și a predat-o fiului său. Acesta era de 54 ani și veduv. Nu mult a putut nici el conduce prăvălia, căci o boală acută de plumăni l'a slobozit la pat. Prăvălia a rămas atunci la fiul acestuia, un tiner de 24 ani. Tinerul Krioka a fost foarte zelos în conducerea negoțului și își îngrijea în același timp cu diligență și iubire bolnavii. Boala de plumăni, se vede, că a trecut dela tată la fiu, căci l'a doborât și pe acesta la pat. Marți dimineața a murit întâiu bătrânul Krioka, după prânz ficiorul și seara nepotul. Joi i-a înmormântat pe toți trei, în același mormânt.

Secetă în Arabia. Ziarul arab „Sanaa“ din vilaetul Iemen (Arabia) spune, că seceta crește acolo din ce în ce mai mult. Populația districtelor răsăritene ale vilaetului, emigrează spre cele dela Vest. În orașul Hodeidah domnește foametea. În sandjagul Hodeidah n'a plouat de șese luni. Guvernul general al provinciei a constituit comisiuni speciale pentru a veni în ajutorul celor flămânzi. S'au deschis liste de subscripții. Taxa de intrare a cerealelor a fost desființată până la încetarea secetei.

R Î S.

Răspuns bun.

Un solgăbireu ungur întâlnește pe un țeran român care venia din oraș.

— Ce se mai aude pe la oraș, bade Toadere? întrebă solgăbireul.

— Ce se s'audd, dle solgăbireu, răspunde badea Toader. Pe tâlharii cei mici îi spânzură, dar' dinaintea celor mari îi pleci căciula. Bună ziua dle solgăbireu, adause apoi țeranul, plecându-și căciula până la pământ.

POSTA REDACȚIEI.

Un Neoltean. Urmează în nrul viitor.

Abonent nr. 8782. Mergi în orașul cel mai apropiat la o bancă sau la vre-un bancher, unde vei găsi foi (d. e. „Mercur“) în cari se publică toate tragerile.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Duminea a 3-a d. Ros., gl. 2, sft. 3.	rês.	ap.
Dum.	14 Prorocul Eliseiu	26 Ieremia	4 4 7 56
Luni	15 Prorocul Amos	27 Ladislau	4 4 7 56
Marti	16 S. Tihon făc. de min.	28 Leon Papa	4 4 7 56
Merc.	17 Muc. Manuil	29 (+) Pet.Pav.	4 5 7 55
Joi	18 Muc. Leontie	30 Paul Ged.	4 5 7 55
Vineri	19 Ap. Iuda frat. Dlui.	1 Iulie Teodor	4 5 7 55
Sâmb.	20 S. Muc. Metodie	2 Cerc. Mar.	4 5 7 55

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 15 Iunie: Agnita, Maros-Kecze, Mercurea, Teaca.
Luni, 15 și Marti, 16 Iunie: Silimegiu.
Marti, 16 Iunie: Capolnaș-Olahfalău.
Marti, 16 și Mercuri, 17 Iunie: Hadad.
Mercuri, 17 Iunie: Mănăsturul-unguresc.
Mercuri, 17 și Joi, 18 Iunie: Sepși-Sân-Georgiu.
Joi, 18 Iunie: Bonțida, Ciuc-Sepviz, Cismădie.
Vineri, 19 Iunie: Satulung, Zabola.
Mercuri, 17 până Sâmbătă, 20 Iunie: Harasztkerék.
Sâmbătă, 20 Iunie: Blaj, Cason, Maros-Vécs, Radnoth.
Duminecă, 21 Iunie: Șoroștin, Tășnad.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

IN ECONOMIA RURALĂ

compus de cel 12 preoți întemnițați în Cluj.
 Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 or. mai mult



Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățătoare la școala comunală din Veștem (com. Sibiului) prin aceasta se escrie concurs.

Emolumentele:

1. Salar anual 300 fl. solviți în rate lunare.
 2. Relut de lemne 24 fl., în două rate semestrale.
 3. Cuartir liber în edificiul școlii și grădină în extensiune de 400□.
- Doritoarele de a ocupa acest post au de a-și subșterne rugărilor legalminte timbrate și provăzute:

- a) cu diplomă de calificațiune;
- b) extras matricular de botez;
- c) atestat despre ocupațiunea de până acum și purtarea morală;
- d) atestat, că posed perfect limba română și maghiară în vorbire și scriere, — cel mult până în 10 Iulie a. c., la adresa subscrisului senat.

Veștem, în 22 Iunie 1898.

Senatul școl. comunal:

Nicolae Hurubean,

președinte.

[1346] 1-1



La librăria „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu se vënd:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

sănătății copiilor sau îngrijirile

ce trebuie date copiilor bolnavi și sănătoși.

Prețul 1 fl. v. a.

Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiți.

Testamentul meu și Conferențe publice.

Prețul 1 fl. 50 cr.

Hârtie

pentru
scrierea de model la examen
(Propise)

se află de vânzare la
„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.
100 bucăți 65 cr.

Cele mai nobile

Vinuri de pe colinele Ardealului

(curate) [1054] 18-20

din vestitele pivnițe ale lui

IOSIF B. TEUTSCH

în Sighișoara,

se pot căpeta în Sibiu la **JOHANN BILLES.**

Fabrică de casse.

Subscrisul imi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe dinafară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerci, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserici și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess, [480] 18-

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Insoțirile de credit

împreunate cu

insoțiri de consum, de vânzare, de viler, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de insoțiri

de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibillului“
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de

George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 — șese
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea

Stuparilor

săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibillului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stuparilor. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,

societate pe acțiuni în Sibiu.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Semnul

C. F. J.



Semnul

C. F. J.

Coase din oțel vërsat Tiegel

sub garanța pentru calitate excelentă.

Lungimea	75	80	85	90 cm.
1 bucată	— .80	— .80	1.—	1.—

Fiecare coasă cumpărată sub garanța dela mine, care nu coreșpunde, se ia îndărăt, respective se schimbă, chiar și dacă a fost folosită.

La cumpărare de 10 bucăți de coase deodată, una se dă gratis.

În un pachet de 5 chlg., după lungimea coaselor, intră 6—8 bucăți, la care se se alătură portul postal dimpreună cu timbrul de fracht și proviziunea de rambursă câte 27 cr. în depărtarea zonei prime și 42 cr. în toate celelalte zone. [1225] 4—

Cute pentru ascuțit coasa

dela fl. —.06 până fl. —.35.

Carol F. Jickeli în Sibiu.

Benzinul este liber de dare în aplicarea industrială și la economia de câmp!

Langen & Wolf,

fabrică de motori cu gaz

Viena, X., Laxenburgerstrasse 53,

recomandă renumitele în toată lumea

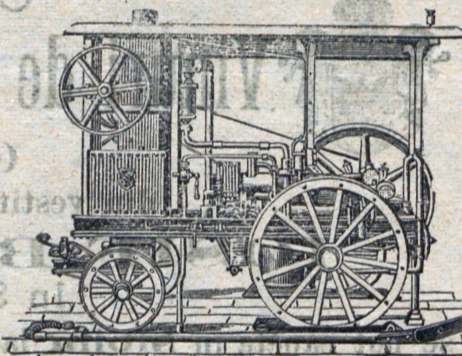
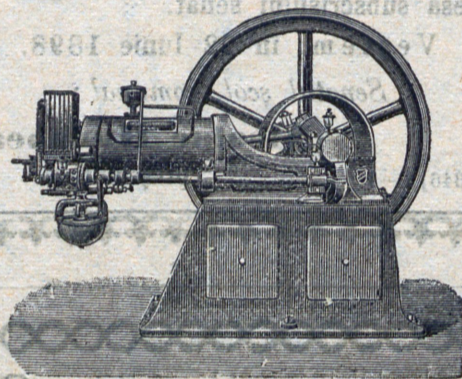
motore originale „Otto“

pentru gaz și benzin. Excelent de potrivite pentru ori-ce industrie. Cea mai mică consumație de gaz și material combustibil față cu alte construcțiuni.

Locomobile cu benzin „Otto“

recunoscută ca cea mai bună și mai ieftină putere motorică pentru ori-șice economie.

**Nici mașinist, nici schintei,
nici pericol de foc, totdeauna
gata de pornit!**



Desemnuri, prospecte și proiecte de spese gratis!

Representanți pentru Ardeal:

[900] 9—12

Theil & Freyler în Sibiu.

„ARIEȘANA“,

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar' darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sînt de a se însinua spre abdicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițînd starea cassei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoală cu reîntoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu caveat.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 19—60

În numele direcțiunei:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.